

COMMUNICATIONES
ARCHÆOLOGICÆ
HUNGARIÆ

2022

COMMUNICATIONES
ARCHÆOLOGICÆ
HUNGARICÆ

2022

Magyar Nemzeti Múzeum
Budapest, 2023

Főszerkesztő
SZENTHE GERGELY

Szerkesztők
BÁRÁNY ANNAMÁRIA, TARBAY JÁNOS GÁBOR

Olvasszerkesztő
BÖRÖCZKI TAMÁS

A szerkesztőbizottság tagjai
HORIA I. CIUGUDEAN, MARKO DIZDAR, FÜZESI ANDRÁS, GÁLL ERWIN,
LANGÓ PÉTER, LÁNG ORSOLYA, MORDOVIN MAXIM

Angol nyelvi lektor
SEBŐK KATALIN

Szerkesztőség
Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Tár
H-1088, Budapest, Múzeum krt. 14–16.

A folyóirat cikkei elérhetők: <http://ojs.elte.hu/comarchhung>
Kéziratbeküldés és szerzői útmutató: <http://ojs.elte.hu/comarchhung/about/submissions>

© A szerzők és a Magyar Nemzeti Múzeum
Minden jog fenntartva. Jelen kötetet, illetve annak részeit tilos reprodukálni,
adatrögzítő rendszerben tárolni, bármilyen formában vagy eszközzel közölni
a Magyar Nemzeti Múzeum engedélye nélkül.

ISSN 0231-133X (Print)
ISSN 2786-295X (Online)

Felelős kiadó
L. Simon László főigazgató

TARTALOM – INDEX

BÁLINT Csaba	Obszidián magkő Füzesabony-Áfor elosztótelep lelőhelyről 5	5
	Obsidian core from Füzesabony-Áfor elosztótelep 12	12
KOVÁCS Nikolett – NÉMETH Attila	Előzetes jelentés Bükkábrány-Bánya VIII. lelőhely régészeti feltárásáról (2017–2020) 13	13
	Preliminary report on the results of the excavations between 2017 and 2020 in Bükkábrány-Bánya (lignite mine), site VIII 54	54
Polett KÓSA – János Gábor TARBAY – Dóra Georgina MIKLÓS	The Late Bronze Age casting moulds from Poroszló-Aponhát 57	57
	A poroszló-aponhádi késő bronzkori öntőformák 80	80
János Gábor TARBAY – Boglárka MARÓTI	Late Bronze Age swords with leaded hilts from Hungary 83	83
	Ólmos markolatú késő bronzkori kardok Magyarországról 96	96
ILON Gábor	Egy bronz „csüngő” Ménfőcsanak határából, Északnyugat-Magyarországról ... 97	97
	A bronze “pendant” from the outskirts of Ménfőcsanak (North-West Hungary) 101	101
Bence SOÓS – Balázs LUKÁCS	Szalacska and Hallstatt Period metal vessels from Western Hungary 103	103
	Szalacska és a Hallstatt-kori fémedények Nyugat-Magyarorszárról 128	128
Bettina KÖLCZE	Late Roman glazed pottery from Aquincum – preliminary typological classification 129	129
	Késő római mázas kerámiák Aquincumból – előzetes tipológiai osztályozás 156	156
Bence GULYÁS	Populations of East European steppe origin in the cemeteries of Szekszárd-Bogyiszlói Street and Kölked-Feketekapu B (7 th century AD) 159	159
	Kelet-európai eredetű népesség Szekszárd-Bogyiszlói út és Kölked-Feketekapu B temetőben 174	174
Judit SZIGETI – Zoltán RÓZSA	Burnished pottery from the Árpád Age (12 th –13 th century) 175	175
	Az Árpád-kori polírozott kerámia (12–13. század)..... 198	198

MAG Hella	Reneszánsz díszkút töredéke Vácról	199
	Fragment of a renaissance decorative fountain from Vác	205
Sz. ANDERKÓ Anna	„Holmi dirib-darab romlott kályha...” Egy elpusztult szécsényi ház kályhája a 17. századból	207
	“A worthless crumbling tile stove...” The tile stove of a demolished 17 th -century house from Szécsény	227

RECENSIONES

Anna NEVÁLOVITS	László Kovács: The Treasure Finds in the Carpathian Basin of the Early Árpád Age (1000–1141). Leletek és veretek I.	229
-----------------	---	-----

OBSZIDIÁN MAGKŐ FÜZESABONY-ÁFOR ELOSZTÓTELEP LELŐHELYRŐL

BÁLINT Csaba*

Bernáth László emlékére

Jelen tanulmány egy 2022 szeptemberében végzett terepbejárás során előkerült füzesabonyi lelőhely leletanyagához tartozó kónikus obszidiánpenge magkövet mutat be. A leletanyag túlnyomó része a késő rézkori Baden-kultúrába sorolható, azonban a magkő eltér a korszakból ismert pattintottkő-ipar leleteitől. A tanulmány nyersanyag-felhasználási és technológiai szempontok alapján érvel a tárgy korábbi keltezése mellett.

The paper presents a conical obsidian core found on a site near Füzesabony during a fieldwalk session in September 2022. While most collected finds could be assigned to the Late Copper Age Baden Culture, this core differs from the knapped stone relics of the era. The author lines up technological and use-related characteristics to argue for an earlier dating of the find.

Kulcsszavak: *neolitikum, rézkor, Baden-kultúra, obszidián, magkő*

Keywords: *Neolithic, Copper Age, Baden Culture, obsidian, core*

Bevezetés

2022 őszén Füzesabony önkormányzatának megbízásából településrendezési tervhez szükséges régészeti terepbejárásokat végeztünk a település közigazgatási határain belül. Szeptember 21-én a település keleti szélén, a Szihalmi út közvetlen délkeleti szomszédságában megjelölt, beépítésre szánt, mezőgazdasági művelés alatt álló területen sűrű szóródásban nagy mennyiségű leletre bukkantunk, melynek túlnyomó része késő rézkori, a Baden-kultúrába sorolható kerámiatöredék. A terepbejárásra alkalmas, megjelölt terület kb. 3 hektár nagyságú, kutatásunk napján aratás után tarlón hagyott szántóföld volt. A leletszóródás szinte a teljes területet beborította, a legintenzívebb része kb. 0,5 hektár kiterjedésű volt annak délkeleti felében. A szomszédos, művelés alatt álló részeket megvizsgálva megállapítható volt, hogy a lelőhely északi és délkeleti irányban, az Eger-csatorna felé is folytatódik (*1. kép*).

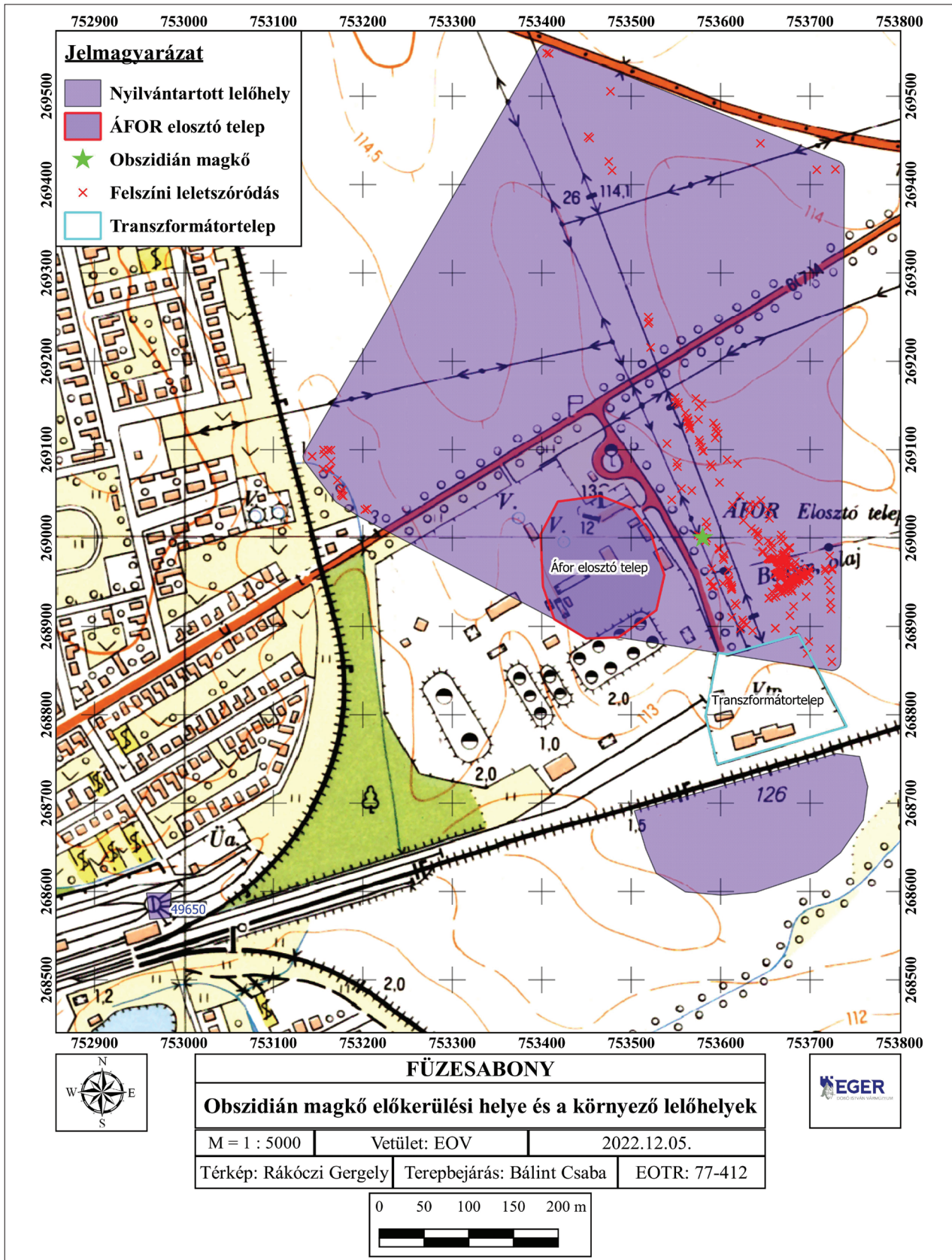
A beépítésre szánt terület nyugati szomszédságában található, MOL-telepként jelzett, körbekerített területen belül a szakirodalomból már ismert, de

terepbejárásunk idején központi lelőhely-nyilvántartásba még fel nem vett (így azonosítószámmal sem rendelkező) császárkori szarmata lelőhely található, szintén Füzesabony, Áfor elosztótelep néven (Bernáth 2006, 46). A nyilvántartás szerinti lelőhely poligonja a megtalált leletszóródás szélétől nyugatra, alig 50 méterre kezdődik, ezért a bejelentőben ezeket a területeket örökségvédelmi megfontolásból összevontuk.

Megjegyzendő, hogy Bernáth László 2006-ban írt, *Füzesabony régészeti lelőhelyei* című tanulmányában a terepbejárásunk által érintett terület közvetlen déli szomszédságában lévő transzformátorállomás területén jelöli a Szabó János Győző által 1960-ban felfedezett Füzesabony-Transzformátorállomás (lelőhely-azonosító: 49650) nevű lelőhelyet, ahol az állomás alapozása során a késő rézkori péceli kultúra leletanyaga került elő. Az 1960-as adattári jelentésben Szabó János Győző a területet az egri vasútvonal betorkollásának nyugati oldalán írja le. Minden bizonyosan ennek köszönhető, hogy a központi lelőhely-nyilvántartásban a lelőhely a transzformátorállomástól nyugat-délnyugati irányban mintegy 750 méterre, a

▷ Received 06.06.2022 | Accepted 27.02.2023 | Published online 21.09.2023

* Dobó István Vármúzeum, Eger; bcs890321@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0652-8612>

1. kép Füzesabony-Áfor elosztótelep 2022 szeptemberében gyűjtött felszíni leleteinek pontjai, valamint a lehatárolt lelőhely területének poligonja

Fig. 1 Füzesabony-ÁFOR elosztótelep. Survey map of the site (violet shade) with the findspots of the findings (red crosses) collected during the fieldwalk session in September 2022. A green star marks the findspot of the obsidian core

Füzesabonyt Mezőkövesddel összekötő vasútvonal és az Eger felől becsatlakozó vasútvonal találkozási helyén van megjelölve, ahol azonban nincs tudomásunk transzformátorállomásról (Szabó 1960, *DIV Rég. Ad.* 164; Bernáth 2006, 41, 43).

Az előkerült leletanyag

A terepbejárás során előkerült kerámia nagy része narancssárgás, világosbarna és szürke, kavicssal, valamint kerámiazúzalékkal soványított kerámiatöredék. A töredékeken megfigyelhetők a jellegzetes Baden-díszítések: kannelúra, bekarcolt, egymást keresztező cikcakkvonalakból álló hálódíszminták, melyek egyes darabokon pontsorral vannak kiegészítve. Ujjbenyomkodásos és bevagdossal díszítéssel ellátott peremtöredékek is jelen vannak a leletanyagban. A töredékek jellegéből kifolyólag kevés kerámiatípus állapítható meg biztosan. A meghatározható típusok közé egy füllel ellátott, alsó részén hasasodó kisbögge tartozik, melyről egy oldaltöredék tanúskodik (2. kép). A kerámia-leletanyagból kiindulva a lelőhely jól kiegészíti a sűrű késő rézkori megtelepedés által kirajzolt képet a térségben. Füzesabony köz-

igazgatási területén belülről további, Baden-kultúrába sorolható lelőhelyeket is ismerünk. A település nyugati határában 2011-ben terepbejárás során került beazonosításra Füzesabony, Öntözött terület 2., MÁV Viteco 11. (Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Adatbázis, <https://archeodatabase.hnm.hu/hu/node/10884>, 2023. január 27). Szintén Füzesabony nyugati határában, az előbbi lelőhelytől északra, nagyjából 2 km-re, a 2017-ben általunk feltárt, még publikálatlan Füzesabony-Kőhídi-dűlő lelőhelye a települések és leletanyag alapján is rendelkezik késő rézkori megtelepedéssel. A füzesabonyi lelőhelyeken kívül több, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye déli részén található lelőhely is a késő rézkorra keltezhető, úgymint Nagyút, Göbolyjárás II, Szihalom, Kölcsey utca vagy Mezőkövesd-Nagyfertő (Bondár 2011; György 2014, 34–35; Farkas, Horváth 2019).

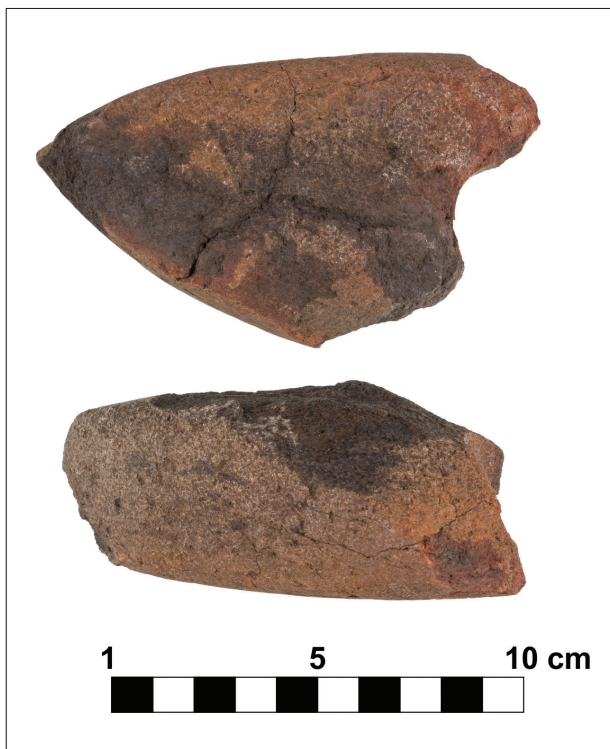
A pattintottkő-leletanyag főleg nyersanyagdarabokból, retusálatlan szilánkokból, pattintékokból és pár megmunkálatlan pengéből áll. Nyersanyaguk főleg gyöngyöstarjáni limnoszilicit, egy retusálatlan penge pedig az Egerbakta-Tó-hegy környékén fellelhető átkovásodott homokkőből készült (Mester,

2. kép A lelőhelyen gyűjtött késő rézkori kerámiatöredékek
Fig. 2 Late Copper Age potsherds from the site

Faragó 2022, 13; Faragó et al. 2022, 197). Figyelembe véve, hogy a Baden kultúra pattintott kőeszköz ipara tipológia és nyersanyag felhasználás tekintetében sem mutat egységes képet, így e leletek kulturális besorolásra nem alkalmasak (Horváth, Zandler 2017, 20; Fábrián 2014, 65). Egy megégett, csiszolt bazalt kőbaltatöredék (3. kép), valamint egy törött, mátrai andezittufából készült őrlőkődarab is részét képezi a leletanyagnak. A mátrai nyersanyagból készült őrlő- és malomköveket különböző korszakokból az északi-magyarországi régió több lelőhelyéről is ismerünk (Péterdi et al. 2016, 235).

3. kép A lelőhelyen előkerült kőbaltatöredék
Fig. 3 Stone axe fragment from the site

A lelőhely legintenzívebb részétől északnyugatra, mintegy 60 méterre került elő egy kúpos vagy kónikus alakú obszidiánpenge magkő (4. kép). Nyersanyaga a Kárpát-medence őskora során leggyakrabban előforduló, a Tokaj-Eperjesi-hegységben található Kašov és Cejkov környékéről származó Kárpáti 1-es (szlovákiai) obszidián (T. Biró 2004, 5; Kasztovszky et al. 2014, 159–160). A magkő hossza 62 mm. Keresztmetszete kissé ovális, szélessége 34 mm, vastagsága 30 mm. Súlya 76,3 gramm. A magkőn látható negatívok alapján a leválasztott pengék hossza 49–54 mm, szélességük pedig 9–12 mm között változott. Oldalán a proximális részéhez közel, valamint disztális végén kis részen látható az obszidián eredeti kérge.

A leválasztások leütési szöge 90° körüli. Ez alapján valószínűsíthető, hogy a tárgy közvetett ütéses technikával lett kialakítva (Mester, Faragó 2010, 21). A pengéket egy irányból választották le a magkőről, tehát egy unipoláris darabbal van dolgunk. Ennek ellenére disztális vége felől is látszik egy leválasztás, melynek célja a magkő alakjának javítása volt. A leválasztott szupportokat nem körkörösén végighaladva, a leütési felszín széle mentén választották le, hanem inkább véletlenszerűen, ahogy éppen a penge leválasztáshoz kedvező gerinc mutatkozott. A magkő proximális végén látható egy felületmegújító leválasztás nyoma. A leütési felület megújítása ellenére a magkő nem lett teljesen kiaknázva. Ez bizonyára annak volt köszönhető, hogy a pattintó néhány sikeres leválasztás után nem tudott újabb pengeleválasztásokhoz alkalmas leütési felszínt találni a darabon. Erre utalhat egy csapott pattintási hiba nyoma (Holló et al. 2004, 74): a peremétől kiinduló, mindössze 12 mm hosszú leválasztás negatívja, mely ahelyett, hogy végigfutott volna valamelyik gerinc mentén, rövid távolság után eltört és levált.

Az obszidián magkő értelmezése

Tekintetbe véve, hogy a magkő szórványként került elő, kevés támpontunk van a tárgy keltezéséhez. Amennyiben a közelében előkerült, Baden-kultúrába sorolható kerámiatöredékek alapján feltételezzük, hogy a tárgy a késő rézkorban volt használatban, úgy több probléma is felmerülhet.

Az obszidián felhasználása a Baden-kultúrában meglehetősen kismértékű volt, igaz, a nyersanyag forrásainak közelségében nagyobb arányban fordul elő, mint a távolabb eső, Budapest körüli lelőhelyeken (Zandler, Horváth 2010, 288). Megjegyzendő, hogy a szomszédos, Borsod vármegyei késő rézkori lelőhelyek pattintottkő-leletanyagában a pengedebitázshoz használt kónikus magkövek igen ritkán fordulnak elő, abból kifolyólag, hogy a tárgyalt leletnél kisebb (20–50 mm nagyságú) és jobban kihasznált darabok jellemzik a korszakot (Faragó 2014, 285–286).

Összességében megállapítható, hogy formai és technológiai párhuzamai – mint például a Nyírlugoson előkerült obszidián magkövek (T. Biró 2014, 60; Kasztovszky et al. 2014, 152–155) vagy a Polgár-Ferenci-hát 697-es és 876-es számú temetkezéseiből előkerült magkövek (Kaczanowska et al. 2016, 8–9) – alapján nagyobb valószínűséggel a neolitikum során alakították ki a leletet. Méretben szintén hasonló darab a Polgár-Csószhalom 998-as számú ház cölöp-

4. kép A lelőhelyen előkerült kónikus obszidiánpenge magkő
 Fig. 4 Conical obsidian core from the site

lyukából előkerült obszidiánpenge magkő, melynek kontextusa a késő neolitikus településen archaikus rítust sejtet (Faragó 2019, 322–323). A korszak során az obszidián használatára utal a kora neolitikumra datálható Vácsond, Szénás-dűlő 14 nyersanyag darabából, főként gumókból álló depója is (Szeverényi, Priskin 2021, 169). Ugyancsak a lelet újkőkori keltezése mellett szólhat, hogy az északkelet-magyarországi régió több lelőhelyén is a középső neolitikum során fordult elő legnagyobb arányban az obszidián a pattintottkő-leletek nyersanyagaként. Ez az arány a késő neolitikumra fokozatosan lecsökkent (Faragó et al. 2015, 29; Kaczanowska, Kozłowski 2016, 81–83). Ez a tendencia a rézkor során is megfigyelhető (T. Biró 2018, 219–220). A tárgyon látható leválasztott pengenegatívok méretei nagyban hasonlítanak Polgár-Ferenci-hát obszidián pengéinek méreteire (Kaczanowska et al. 2016, 15). Ez is amellettszól, hogy a tárgy a neolitikum pattintottkő-iparának nyomát jelöli.

Konklúzió

Ugyan a leletanyag döntő része a késő rézkorba sorolható, a tárgyalt obszidián magkő azt sejteti, hogy Füzesabony, ÁFOR elosztótelep rendelkezhetett egy kevésbé intenzív újkőkori megtelepedéssel is, melyet a felszíni leletszóródás alapján egyelőre nem sikerült beazonosítanunk. Felmerül a lehetősége annak is, hogy a nyírlugosi obszidián magkő depóhoz (Hillebrand 1928) hasonlóan a magkő egy településen kívüli, mezőgazdasági tevékenységek során megbolygatott depó részét képezte. Mivel a magkő kiaknázottsága nem teljes és némi előkészítéssel további pengéket lehetne leválasztani róla, így – amennyiben – a tárgy egy depóba volt elhelyezve, felvethető a későbbi felhasználásra való elraktározás szándéka, ahogy ez általános jelenségként több esetben is felmerült már a kutatásban (Camilli, Ebert 1992, 117). Remélhetőleg további terepbejárások vagy feltárások igazolni tudják, hogy a lelőhelyet a

neolitikum során is használták, ezzel alátámasztva a tárgy feltételezett korát. A környéken korábban feltárt újkőkori lelőhelyek, mint az alföldi vonaldíszes kerámia kultúrájába sorolható Füzesabony-Gubakút vagy Mezőkövesd-Mocsolyás jelenléte is alátámasztja ezt a feltételezett megtelepedést (Kalicz, Koós 2014; Domboróczki et al. 2017). A magkő az eddig ismert leletanyag alapján mind technológiai, mind nyersanyag-felhasználási szempontok alapján jól illeszkedik Északkelet-Magyarország neolitikumának pattintottkő-iparába.

Köszönetnyilvánítás

A cikk megjelenésének lehetőségéért elsősorban Tarbay Gábornak szeretnék köszönetet mondani. A kerámia-leletanyag meghatározásáért és a lelőhellyel kapcsolatos meglátásokért Farkas Csillának tarto-

zom hálával. Az obszidián magkő meghatározásában és értelmezésében nélkülözhetetlen tanácsokkal és segítséggel látott el Faragó Norbert, Mester Zsolt és Kasztovszky Zsolt, segítségüket ezúton is köszönöm. A kőleletanyag nyersanyagának meghatározásában és szintén a magkő megállapításában Tóth Zoltán Henrik segítségével tartozom köszönettel. Hasznos meglátásaikért ugyancsak hálával tartozom Füzesi Andrásnak, T. Biró Katalinnak és Horváth Tündének.

Szintén nélkülözhetetlen segítséget nyújtott Bernáth László (†), aki a térség lelőhelyeinek ismerőjeként látott el tanácsokkal, és részt vett a terepbejárásokban – munkájáért hálával tartozom. További köszönet illeti Tanyi Sándort, aki szintén részt vett a terepbejárásokban.

A térképért Rákóczi Gergelynek, a leletfotókért Szinok Gábornak, a lelettáblákért Rácz Kristóf Lászlónak tartozom köszönettel.

IRODALOM

- Bernáth, L. 2006: Füzesabony régészeti lelőhelyei. In: Sipos, A. (szerk.), Füzesabony régészeti leletei és lelőhelyei. Füzesabony, 39–48.
- T. Biró, K. 2018: More on the state of art of Hungarian obsidians. *Archeometriai Műhely* 15/3, 213–224.
- Bondár, M. 2011: The Late Copper Age settlement at Nagyút-Göbolyjárás II (Questions on the periodisation of the Baden Culture). *Antaeus: Communicationes ex Instituto Archaeologico Academiae Scientiarum Hungaricae* 31–32, 303–374.
- Camilli, E. L., Ebert, J. I. 1992: Chapter 6. Artifact Reuse and Recycling in Continuous Surface Distributions and Implications for Interpreting Land Use Patterns. In: Rossignol, J., Wandsnider, L. (eds.), *Space, Time, and Archaeological Landscapes*. New York 113–136.
- Domboróczki, L., Kalli, A., Makoldi, M., Tutkovics, E. 2017: The Füzesabony-Gubakút settlement development model of the Alföld Linear Pottery Culture in the light of the recent archaeological discoveries at Hejőpapi-Szeméttelap (2008–2011) and Bükkábrány-Bánya VII-Vasúti Dűlő (2009–2011). *Journal of Historical Archaeology & Anthropological Sciences* 2/2, 31–43. <https://doi.org/10.15406/jhaas.2017.02.00046>
- Faragó, N. 2014: A Borsod megyéből származó késő rézkori pattintott kőeszközök elemzése. 2. Függelék. In: György, L., *Észak-Magyarország a késő rézkorban. A Baden-kultúra leletei Borsod-Abaúj-Zemplén megyében*. Doktori disszertáció. Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 283–289.
- Fábián, Sz. 2014: A badeni kultúra településtörténete a dél-balatoni régióban az újabb kutatási eredmények alapján. Doktori disszertáció. Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest.
- Faragó, N. 2019: Complex, household-based analysis of the stone tools of Polgár-Csőszhalom. *Dissertationes Archaeologicae* 7, 301–330. <https://doi.org/10.17204/dissarch.2019.301>
- Faragó, N., Tutkovics, E., Kalli, A. 2015: Előzetes jelentés Bükkábrány-Bánya, VII. lelőhely pattintott kőeszköz anyagáról. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* 54, 25–37.

- Faragó, N., Péter, R. K., Viktorik, O., Máté, L., Mester, Zs. 2022: Prehistoric stone raw materials from the Bükk mountains in Northeastern Hungary. *Archaeologia Polona* 60, 187–229. <https://doi.org/10.23858/APa60.2022.3084>
- Farkas, Cs., Horváth, T. 2019: Szihalom község területén előkerült késő rézkori telepjelenségek. *Agria – az Egri Múzeum Évkönyve* 52, 69–93.
- György, L. 2014: Észak-Magyarország a késő rézkorban. A Baden-kultúra leletei Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Doktori disszertáció. Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest.
- Hillebrand, J. 1928: A nyírlugosi obsidiannucleus depotletről. *Archaeologiai Értesítő* 42, 39–42.
- Holló, Zs., Lengyel, Gy., Mester, Zs., Szolyák, P. 2004: Egy pattintott kőeszköz vizsgálata. Magyar kifejezések a technológiai vizsgálatokhoz 3. *Ősrégészeti Levelek* 6, 62–80.
- Horváth, T., Zandler, K. 2017: Pattintott kőeszköz raktár-lelet a Baden-Komplexum Hódmezővásárhely–Gorza-V. számú homokbánya lelőhelyéről. *Archeometriai Műhely* 14/1, 1–24.
- Kaczanowska, M., Kozłowski, J. K., Sümegi, P. 2016: Chipped and ground stone implements from the Middle Neolithic site of Polgár 31 (North-East Hungary). *Folia Quaternaria* 84, 5–66.
- Kaczanowska, M., Kozłowski, J. K. 2016: The evolution of chipped stone industries in the “Polgár Island” from the Middle Neolithic to the Early Copper Age. *Folia Quaternaria* 84, 67–84.
- Kalicz, N., Koós, J. 2014: Mezőkövesd-Mocsolyás. A neolitikus Szatmár-csoport (AVKI) települése és temetője a Kr. e. 6. évezred második feléből. Borsod-Abaúj-Zemplén megye régészeti emlékei 9. Miskolc.
- Kasztovszky, Zs., T. Biró, K., Kis, Z. 2014: Prompt gamma activation analysis of the Nyírlugos obsidian core depot find. *Journal of Lithic Studies* 1/1, 151–163. <https://doi.org/10.2218/jls.v1i1.784>
- Mester, Zs., Faragó, N. 2010: Neolitikumot jelző pattintott kövek Eger-Kőporosról. *Ősrégészeti Levelek* 12, 18–30.
- Mester, Zs., Faragó, N. 2022: From bedrock to alluvium: Considerations on humanlithic resource interaction. *Journal of Lithic Studies* 9/1, 1–44. <https://doi.org/10.2218/jls.7475>
- Péterdi, B., T. Biró, K., Tóth, Z., Bertalan, É., Horváth, Zs., Freiler, Á., Beke, Zs., Budai, F. 2016: Domszló: őrlő- és malomkő nyersanyag-kitermelőhely és műhely a Mátrában: első régészeti elterjedés-vizsgálatok. *Archeometriai Műhely* 13/4, 219–236.
- Szabó, J. Gy. 1960: Füzesabonyi, besenyőtelki leletmentés. Dobó István Vármúzeum Régészeti Adattár 164.
- T. Biró, K. 2004: A kárpáti obszidiánok: legenda és valóság. *Archeometriai Műhely* 1/1, 3–8.
- T. Biró, K. 2014: Carpathian obsidians: State of art. In: *Lithic raw materiale exploitation and circulation in prehistory. A comparative perspective in diverse palaeoenvironments*. Liège, ERAUL 138, 47–69.
- Szeverényi, V., Priskin, A. 2021: 61. Vácsond, Szénás-dűlő (62490). In: Kolozsi, B., Nagy, E. Gy., Priskin, A. (eds.), *Sztrádaörökség. Válogatás az M35-ös és M4-es autópálya régészeti feltárásaiból*. Debrecen, 167–176.
- Zandler, K., Horváth, T. 2010: Balatonőszöd-Temetői-dűlő őskori, több periódusú település pattintott kőeszközeinek vizsgálata. *Archeometriai Műhely* 7/4, 259–296.

OBSIDIAN CORE FROM FÜZESABONY, ÁFOR ELOSZTÓTELEP

Summary

As the core is a stray find, we have little information for determining its dating. Its assigning to the Baden culture based on the Baden-style potsherds found in its vicinity is problematic.

While most finds collected during the fieldwalk session could be assigned to the Late Copper Age Baden Culture, the obsidian core suggests that the site also comprises traces of a less intensive Neolithic inhabitation, which could not be identified yet based on surface findings. In our hopes, future fieldwalk sessions or excavation will prove the presence of Neolithic features, thus supporting our hy-

pothesis concerning the dating of the core. Besides, known Neolithic sites in the area – settlements of the Alföld Linear Pottery Culture, including Füzesabony-Gubakút and Mezőkövesd-Mocsolyás – also bear out the possibility of a Neolithic inhabitation at Füzesabony-ÁFOR elosztótelep (Kalicz, Koós 2014; Domboróczki et al. 2017). Based on the lithic record of the era, the core from Füzesabony fits well, in terms of both technical characteristics and raw material use, to the Neolithic knapped stone industry in the territory of Northeast Hungary.

